

NOTĂ ASUPRA DESCOPERIRII MONETARE DIN ANUL 1958 DIN FURCULEȘTI, ORAȘUL VIDELE, JUD. TELEORMAN

de
EUGEN NICOLAE

Readucem în discuție în cele ce urmează cele două tezaure monetare descoperite în anul 1958 în satul Furculești, inclus astăzi în orașul Videle, jud. Teleorman. Potrivit datelor deținute de editorul lor de la Atanasie Caraciciu, cel de la care au fost achiziționate monedele (61 exemplare) de către Cabinetul numismatic al Bibliotecii Academiei, tezaurele ar fi fost găsite cu prilejul construirii unei locuințe pe „Drumul Haiducilor”¹. Primul tezaur (A), format din 21 de piese, cuprindea o tetradrahmă din Maronea și tetradrahme din Thasos, iar cel de-al doilea (B), format din 40 de piese, drahme al orașului Dyrhachium și o imitație a acestor emisii². Informațiile sumare relative la condițiile de descoperite au fost preluate de literatura de specialitate cu mari confuzii în privința localizării descoperirii³ și a componenței celui de-al doilea tezaur⁴, la care s-au adăugat rezervele repetat formulate în legătură cu însăși gruparea monedelor în două tezaure distincte⁵.

Deoarece nu se efectuaseră cercetări pe teren ne-am deplasat la Videle, unde am reușit să obținem importante informații suplimentare⁶. Astfel, am aflat că monedele constituie un singur tezaur, descoperit de locuitorul Ion B. Iordache, pe când își săpa via din Dealul Glugii, situat la confluența apei Sericului cu Glavaciocul; de-a lungul Sericului mergea în vechime „Drumul Haiducilor”. Monedele s-au aflat într-un vas de lut care s-a pierdut. Parcurgând Dealul Glugii în zona viei lui Ion B. Iordache am recoltat din arătură numeroase fragmente ceramice aparținând culturii Gîlna III⁷.

Descoperitorul a înstrăinat repede monedele, cedindu-i, în condiții necunoscute, 80 de piese lui Atanasie Caraciciu, care va preda 61 dintre ele Cabinetului numismatic al Bibliotecii Academiei, iar trei exemplare (o tetradrahmă din Thasos și două drahme din Dyrhachium) le-a dăruit

¹ O. Biescu, *CrestCol.*, 2, 1961, p. 658.

² *Ibidem*, p. 658 — 668.

³ IGCI, p. 87, nr. 631 și p. 90, nr. 658, prezintă tezaurele ca fiind descoperite în com. Furculești, la 21 km sud-vest de Alexandria. Aceeași confuzie la C. Beda, *CN*, 3, 1980, p. 144, nota 2.

⁴ IGCI, p. 90, nr. 658, menționează în plus în componența tezaurului opt monede geto-dacice și o imitație a denarului roman republican.

⁵ E. Mîtreă, *SCIV*, 11, 1960, 1, p. 191; *idem*, *Thraco-Dacica*, 4, 1983, 1—2, p. 30.

⁶ Am obținut informațiile de la urmașii descoperitorului, Ion B. Iordache, decedat între timp, și în special de la două persoane apropiate acestuia, preotul Nicolae Stănescu și Anton Smărăndescu, pensionar. Mulțumim prof. dr. doc. B. Mîtreă pentru indemnul de a face aceste investigații la locul descoperirii.

⁷ Precizarea materialului ceramic o datorăm Ersiliei Tudor, cărcia îi aducem mulțumirile noastre.

locuitorului Anton Smăărăndescu. Aceste ultime monede se prezintă după cum urmează⁸:

THASOS

1. AR ↑ 16,60 g; 31 mm. Sigla M. Fig. 1/1.

Le Rider, p. 189, pl. IV, nr. 52. grupa VIII-a, a. 148 — 60 î.e.n.

DYRRHACHIUM

Meniskos — Archippou

2. AR ↘ 3,09 g; 17 mm. Fig. 1/2.

Maier, 144; Ceka, 318.

Meniskos — Lykiskou

3. AR ↑ 2,96 g; 17 mm. Fig. 1/3.

Maier, 278; Ceka, 325.

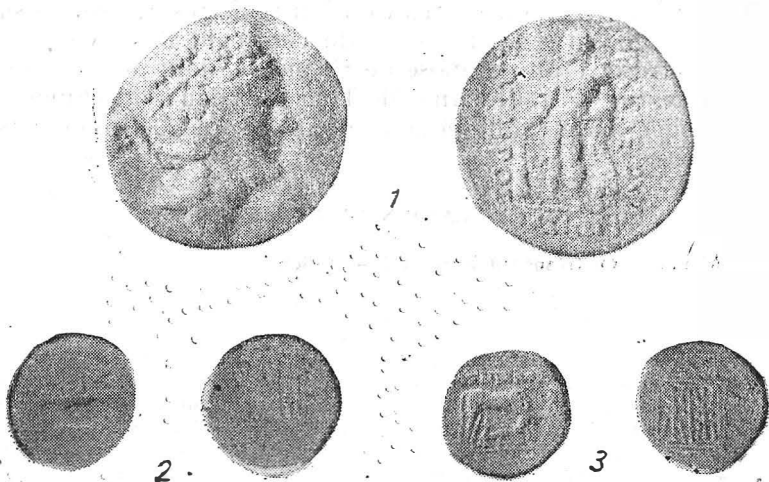


Fig. 1. Monede din tezaurul de la Furculești — Videle.

În concluzie, la Furculești — Videle s-a descoperit un singur tezaur, cunoscându-se existența a 83 de piese, dintre care: tetradrahme din Maronea — 1 ex., tetradrahme din Thasos — 21 ex., drahme din Dyrrhachium — 42 ex. (Meniskos — Archippou 4 ex., Meniskos — Dionysiou 10 ex., Meniskos — Kallonos 2 ex., Meniskos — Lykiskou 8 ex., Meniskos — Philota 3 ex., Xenon — Phillia 1 ex., Xenon — Philodamou 4 ex., Xenon — Charopinou 1 ex., Philon — Meniskou 7 ex., Philotas — Kleonoros 1 ex., 1 imitație Meniskos — Meniskou ?) și neprecizate — 19 ex. Tezaurul se apropie ca structură de tezaurile mixte descoperite la Militari — București⁹, Radovanu — jud. Giurgiu¹⁰, Vișoara — jud. Bacău¹¹ și într-o

⁸ Posesorul a imprumutat cu ani în urmă monedele spre identificare unei persoane care s-a prezentat din partea muzeului din Alexandria, al cărui nume nu l-a putut preciza; la muzeul din Alexandria nu se cunoștea însă existența acestor piese. Trimiterile noastre se referă la lucrările: G. Le Rider, în *Guide de Thasos*, Paris, 1968; A. Maier, *NZ*, n. F., I, 1908, p. 1 — 33; H. Ceka, *Questions de numismatique illyrienne*, Tirana, 1972.

⁹ Maria Cojocărescu, *SCN*, 6, 1975, p. 195 — 199.

¹⁰ D. Șerbănescu, apud B. Mitrea, *Dacia*, N. S., 19, 1975, p. 311, 20.

¹¹ B. Mitrea, *SCN*, 2, 1958, p. 27 — 93; idem, *SCN*, 3, 1960, p. 449 — 450; C. Buzdugan, *SCN*, 6, 1975, p. 201 — 206 (=IGCFI, p. 88, nr. 640).

anume măsură și de cele de la Suhaia — jud. Teleorman¹² și Hilib, com. Ojulda — jud. Covasna¹³, ultimele două conținând și denari romani republicani. Relativ la datarea tezaurului, părerile specialiștilor converg spre acceptarea, pentru această grupă de tezaure mixte, a unui *terminus post quem* situat în primele decenii ale secolului I î.e.n., fără a depăși oricum jumătatea veacului¹⁴.

NOTE SUR LA DÉCOUVERTE MONÉTAIRE DE L'ANNÉE 1958 DE FURCULEȘTI, VILLE DE VIDELE, DÉP. DE TELEORMAN

RÉSUMÉ

L'auteur présente les résultats d'une enquête sur le terrain, concernant les deux trésors monétaires découverts en 1958 à Furculești—Videle, dép. de Teleorman. Il s'agit en réalité d'un seul trésor, trouvé sur le plateau Dealul Glugii, situé à proximité du confluent des rivières Sericul et Glavacioc. Le trésor était composé de 83 pièces, dont 61 antérieurement publiées et 3 ex. (un tétradrachme de Thasos et deux drachmes de Dyrrhachium) publiés maintenant pour la première fois, 19 monnaies demeurant non-précisées.

EXPLICATION DE LA FIGURE

Fig. 1. Monnaies du trésor de Furculești — Videle.

¹² Maria Chițescu, SCN, 4, 1968, p. 452 — 455 ; eadem, RRCD, p. 280, nr. 190 ; C. Beda, *op. cit.*, p. 136 (= IGCH, p. 89, nr. 652).

¹³ Székely Zoltán, CN, 3, 1980, p. 3 — 10.

¹⁴ În afară de lucrările deja citate, vezi și : I. Glodariu, ActaMN, 8, 1971, p. 77 — 78 ; Gh. Poenaru Bordea, O. Stoica, BMI, 42, 1973, 1, p. 30 ; Gh. Poenaru Bordea, *Circulation des monnaies d'Apollonia et de Dyrrhachion en Dacie pré-romaine et dans la région du Bas-Danube*, în vol. *L'Adriatico tra Mediterraneo e penisola balcanica nell'antichità*, Taranto, 1973 (1983), p. 232 — 235 ; M. Babeș, Dacia, N.S., 19, 1975, p. 125 — 139 ; N. Conovici, *Aspecte ale circulației drahmelor din Dyrrhachium și Apollonia în peninsula Balcanică și Dacia*, comunicare la Primul Simpozion național de numismatică, Craiova, 18 — 19 mai 1984.